

viet nam BULLETIN

Verschijnt om de 14 dagen

Redactie: P. van Dorp
P. Korver
O.D.v.d. Muyzenberg
Tineke Nijenhuis
A.A. Regtien

Red./adm.adres: Vietnam Bulletin
ASVA, Weesperstraat 51, Amsterdam
Gironr. 13500 t.b.v. A 2599
t.n.v. ASVA, onder vermelding
Vietnam Bulletin

Abonnement f 5.- per half jaar
Los nummer f 0.40

No. 2 25 juni 1966

Keuze uit de Handelingen van de Eerste Kamer, Vietnam-debat, 38-ste vergadering (25 mei 1966) en 39-ste vergadering (7 juni 1966).

Aan het woord zijn de heren Luns en v.d.Stoel voor de regering, de heren de Quay (KVP), de Niet (PvdA), van Hulst (CHU), van Riel (VVD), IJmkers (CPN), v.d.Spek (PSP), Berghuis (ARP).

Verder een kort citaat van de heer Bot over ontwikkelingshulp aan Vietnam.

De keuze uit de Handelingen betreft een aantal uitspraken over de Vietbrief van het partijbestuur van de Partij van de Arbeid en het debat rond de motie v.d.Spek (PSP).

De bedoeling van de keuze was om zoveel mogelijk de actuele Vietnamstandpunten van de verschillende politieke partijen te verzamelen.

- Minister LUNS: Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nu aanvangen met mijn beschouwingen over politieke vraagstukken, in de eerste plaats de zo belangrijke, iedereen aansprekende en iedereen met zorg vervullende kwestie Vietnam. Met voldoening heeft de Regering vastgesteld, dat een zeer grote meerderheid van de Kamer instemming heeft betuigd met het beleid van de Regering ten aanzien van Vietnam, zoals in de memorie van antwoord is uiteengezet. De Regering is ook verheugd te constateren, dat bij de beschouwingen tevens is gebleken, dat er in de Kamer in aanzienlijke mate begrip en steun voor de door de Verenigde Staten gevolgde politiek bestaan.

Over de befaamde brief van het bestuur van de P.v.d.A. kan ik kort zijn. Uiteraard hebben wij - de Staatssecretaris en ik en ongetwijfeld ook de Minister zonder Portefeuille - met belangstelling de diverse reacties in deze Kamer beluisterd, maar wat de Regering betreft, behoef ik slechts te verwijzen naar de reactie van de Minister-President onmiddellijk na de publikatie van deze brief, waarbij de heer Cals de opvatting van de gehele Regering - ministers en staatssecretarissen - heeft weergegeven.

(Handelingen 38-ste vergadering, blz. 844-845)

Minister LUNS: Allereerst wil ik herhalen, dat volgens de inlichtingen waarover de Regering beschikt, Noord-Vietnam in augustus 1964 geen aanbod heeft gedaan, zodat de Regering hiervan dus ook niet op de hoogte kon zijn. De geachte afgevaardigde bedoelt ongetwijfeld een aantal ook in New York doorgekomen geruchten over de mogelijkheid, dat men elkaar wellicht zou kunnen ontmoeten. De Staatssecretaris de heer Van der Stoel en ik hebben deze berichten zorgvuldig nagegaan. Ik kan dus herhalen, dat van een concreet vredesaanbod geen sprake was; helaas, wil ik er aan toevoegen. Ik wil er ook van afzien met de geachte afgevaardigde te speculeren over de vraag, of de Verenigde Staten op de hoogte waren van de recente actie van de regeringstroepen tegen Da Nang en zo neen, waarom niet. Wel kan ik constateren, dat de Amerikaanse autoriteiten en de Amerikaanse troepen zich ervan hebben onthouden partij in dit conflict te kiezen en dat zij alles in het werk hebben gesteld en nog stellen om de partijen tot elkaar te brengen.

(Handelingen 38ste vergadering, blz. 845)

Minister LUNS: Ik kom thans bij de de drie vragen, waarmee de geachte afgevaardigde zijn betoeg besloot. Hij begon met de Regering te vragen er bij de Verenigde Staten op aan te dringen de bombardementen opnieuw te staken. In de memorie van antwoord is duidelijk uiteengezet, waarom dit niet van de Verenigde Staten kan worden verwacht, zolang er geen begin van een concrete aanwijzing is, dat het staken van de bombardementen Hanoi zou kunnen brengen tot onderhandelingsbereidheid en tot een enigszins tegemoetkomende houding.

De tweede vraag betrof de deelname van het Nationaal Bevrijdingsfront aan eventuele onderhandelingen. Deze vraag is reeds beantwoord in de mondelinge aanvulling op de memorie van antwoord, die ik gisteren in de Kamer gaf. Ik zou eraan willen toevoegen, dat tijdens een onderhoud, dat ik in februari van dit jaar met de Amerikaanse president heb gehad, president Johnson nog eens zeer duidelijk heeft verklaard, dat uiteraard het deelnemen van de Vietcong aan de onderhandelingen voor de Verenigde Staten nooit een beletsel zal zijn om te onderhandelen.

De laatste vraag betrof de deelname van het Nationaal Bevrijdingsfront aan een interimregering. De Regering is van mening, dat dit een gelegenheid is van binnenlandse politieke aard van Zuid-Vietnam. Ik meen, dat in de huidige situatie niet van de Nederlandse Regering kan worden verwacht, dat zij hierover een oordeel uitspreekt. Ik wil mij daarom beperken tot het onderstrepen van de door de Amerikaanse Regering duidelijk en herhaaldelijk geformuleerde wens, dat een zo representatief mogelijke regering in Saigon tot stand komt.

(Handelingen 38ste vergadering, blz. 845)

De heer VAN DER STOEL: Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigde de heer Van Hulst heeft mij de vraag gesteld, of ik nog sta achter het regeringsbeleid inzake Vietnam en heeft daaraan de wens verbonden, dat ik op dit punt persoonlijk zou antwoorden.

Ik vind dit eigenlijk een wat wonderlijke vraag. Als een staatssecretaris het oneens is met het regeringsbeleid en de betrokken minister of ministers niet kan overtuigen van de juistheid van zijn inzichten, dan blijft hem maar één weg open, nl. aftreden. Uit het feit, dat ik hier naast Minister Luns achter de regeringstafel sta, kan de geachte afgevaardigde zijn conclusies trekken.

Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken, dat de geachte afgevaardigde bij zijn opmerkingen eigenlijk is uitgegaan van de constatering van een fundamentele tegenstelling tussen de opvatting van de P.v.d.A. en die van de Regering ter zake Vietnam.

Uit hetgeen de geachte afgevaardigden de heren De Niet en Vos gister-

en hebben opgemerkt, heb ik niet de indruk gekregen, dat hier een fundamentele tegenstelling bestaat. Ik heb de indruk evenmin gekregen uit wat de heren Nederhorst en Tans hebben gezegd, met name ook, waar zij zich zo uitdrukkelijk zijn blijven stellen op het standpunt van de motie-Ruygers, die, zoals de geachte afgevaardigden bekend is, ook uitgangspunt vormt van het Nederlandse regeringsbeleid en waarvan wij de gedachtengang consequent doortrekken in de memorie van antwoord, met name, waar de Regering de nadruk legt op de wenselijkheid, een escalatie te voorkomen en een representatieve burgerregering in Zuid-Vietnam tot stand te brengen.

De heer VAN HULST (CHU): Als ik u goed begrijp, had de Partij van de Arbeid kunnen volstaan met een telegram aan de Regering te sturen: Houd uw beleid inzake Vietnam consequent.

Staatssecretaris VAN DER STOEL: Mijnheer de Voorzitter! Het ligt niet op mijn weg, commentaar te geven op wat een partijbestuur of fractie al of niet zou moeten doen. Ik meen mijn standpunt duidelijk te hebben omljnd.

(Handelingen 38ste vergadering, blz. 854)

Minister BOT: Voorts is de belangstelling in de sociale sector van de Verenigde Naties voor Nederlandse hulp bijzonder groot. De Vietnamese regering had ons nl. een plan voorgelegd om sociale werkers op te leiden. Ik ben nu na een zorgvuldig contact in Saigon en New York zo ver, dat wij op het ogenblik hiertoe in positieve zin in beginsel hebben besloten en met de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties contact hebben opgenomen.

(Handelingen 38ste vergadering, blz. 863)

De heer DE QUAY (KVP): Mijnheer de Voorzitter! Ik had de vraag gesteld of er naar het oordeel van de socialistische collega's een verschil was tussen de motie-Ruygers en de brief van het partijbestuur.

Ik heb geen duidelijk antwoord op deze vraag gekregen en ik zou het op prijs stellen om, als het kan, nog wat duidelijker te horen, of er naar hun mening verschil bestaat tussen de motie en de brief. In aansluiting daarop zou ik gaarne vernemen of de fractie van de P.V.D.A. zich blijft stellen achter het standpunt van de motie.

Mijnheer de voorzitter! Ik lees uit deze mededelingen van de heer De Niet, dat hij zich op het standpunt stelde, dat er wijzigingen kunnen komen in een zo labiel bestuur en dat de Amerikanen toch de plicht kunnen hebben om er dan te blijven.

De heer DE NIET (PvdA): De verwachting is uitgesproken, dat zij het zouden doen.

De heer DE QUAY (KVP): Neen, er is niet gezegd, dat zij het zullen doen, maar het wordt hier wel ondersteund, dacht ik, als een juiste visie. Ik zou daarop gaarne, als het kan, een zekere toelichting krijgen.

De heer DE NIET (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat nu over de middelen. De brief van het bestuur van de Partij van de Arbeid wijkt niet af van de motie-Ruygers of van de mening van onze fractie. De motie-Ruygers kunnen wij op dit moment nog aanvaarden. Waarom moet juist de heer De Quay steeds alleen daàrvoor spreken?

(Handelingen 38ste vergadering, blz. 868, 869, 874)

De VOORZITTER: De heren Van der Spek en Van Pelt hebben de volgende motie van orde voorgesteld:

De Kamer,

van mening, dat de strijd in Vietnam niet alleen een ondraaglijk lijden van het Vietnamese volk meebrengt, maar ook het gevaar van uitbreiding tot een wereldconflict inhoudt, derhalve van mening dat een spoedige beëindiging van deze strijd geboden is,

van mening voorts dat:

- 1e. het stopzetten van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam;
- 2e. de erkenning door de regering van de Verenigde Staten van het Nationaal Bevrijdings Front als een der voornaamste zelfstandige onderhandelingspartners;
- 3e. de bereidheid van de regering van de Verenigde Staten op aan te dringen haar politiek volgens de 3 bovengenoemde richtlijnen te gaan voeren, en gaat over tot de orde van de dag.

De heer IJMKERS (CPN): Daarom zou ik aan de geachte afgevaardigde van de P.S.P. willen voorstellen om aan deze motie een vierde punt toe te voegen, betrekking hebbende op de terugtrekking van de Amerikaanse troepen. Dit is namelijk het wezenlijke om het conflict in Vietnam te beëindigen. Indien zij bereid zijn dit vierde punt aan de motie toe te voegen, kan ik deze motie ondersteunen.

(Handelingen, 38ste vergadering, blz. 872,875)

Aan de orde is de stemming over de motie van orde van de heer Van der Spek c.s. met betrekking tot de strijd in Vietnam.

De heer DE NIET (PvdA): Mijnheer de President! Aan de motie van de heren Van der Spek en Van Pelt zullen wij onze stem niet kunnen geven. Van de zijde der Regering is gesteld dat haar beleid ten aanzien van de oorlog in Vietnam uitdrukkelijk wordt bepaald door de volgende elementen:

1. noodzaak van non-escalatie;
2. stopzetting van de bombardementen, zodra er kans is, dat zulks de militaire status-quo niet zal doen omslaan;
3. erkenning, dat beëindiging van de oorlog alleen te bereiken is door aanvaarding van een compromis ten aanzien van de wederzijds nagestreefde doeleinden;
4. noodzaak van het optreden ener zo representatief mogelijke regering in Zuid-Vietnam, onder erkenning van het feit, dat de samenstelling een zaak is van Zuidvietnamese binnenlandse politiek;
5. deelneming van de Vietcong of van het Nationaal Bevrijdingsfront aan de noodzakelijke onderhandelingen;
6. erkenning van de sociaal economische achtergronden van het conflict en van de noodzaak te streven naar drastische herstructurering op dit gebied.

Voorts gaf de Regering te kennen, dat zij elke opening voor Nederlands initiatief om het bereiken van een compromis te bevorderen, zal benutten.

Deze beleidslijnen zelf wijken niet zozeer af van hetgeen door onze fractie en door onze partij wordt voorgestaan en is bepleit, dat wij in dit stadium behoefte hebben aan een motie, welke dan ook.

Wel hebben wij er tijdens de gedachtenwisseling herhaaldelijk en met nadruk op gewezen, dat het tenslotte niet bij het bepalen van beleidslijnen mag blijven, maar dat het aankomt op wat de Regering ter uitvoering van die beleidslijnen doet; met andere woorden, welke daden zijn te zien geeft, o.a. bij haar inbreng in internationale organen. Tot zulke daden hebben wij de Regering opnieuw opgeroepen.

Ten aanzien van de inhoud van de motie van de heren Van der Spek en Van Pelt moge ik nog het volgende opmerken.

1. De motie spreekt ten onrechte alleen van stopzetting van Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam. Onder andere de brief van het bestuur der Partij van de Arbeid ging terecht veel verder op dit punt.
2. Het is niet aan ons om op dit ogenblik - zoals de motie doet - vast te stellen, dat het Nationaal Bevrijdingsfront dé voornaamste onderhandelingspartner zal moeten zijn. Te minder, als wij hierbij ook denken aan de belangrijke groepen zoals de Boeddhisten en de Nationalisten.
3. De motie richt zich ten onrechte tot slechts één der bij het conflict betrokken landen.
4. Het inzicht in de noodzaak van en het uitzicht op een sociaal-economische omwenteling ontbreekt in de motie geheel, ook weer in tegenstelling tot o.a. de brief van het bestuur der Partij van de Arbeid. Juist dat element zou het accent van de onderhandelingspogingen kunnen helpen verleggen van het militaire naar het politieke vlak. Steun aan het streven om te komen tot een zo representatief mogelijke burgerregering ontbreekt in de motie al evenzeer.
5. Onze oproep aan de Nederlandse Regering om zelf tot activiteit te komen, zoals ik die zoëven kort samenvatte, gaat verder dan het simpele in de motie omschreven verzoek aan de Nederlandse Regering om met nadruk op de aanvaarding van bepaalde beleidslijnen door de Regering van de Verenigde Staten aan te dringen.

De heer VAN HULST (CHU): Mijnheer de Voorzitter! De gedachte, die in de motie van de heren Vander Spek en Van Pelt is neergelegd, is ons op zichzelf wel sympathiek, omdat er een bepaalde - zij het gedeeltelijke - waarheid in tot uitdrukking komt. Mijn fractie is van mening, dat er in Vietnam nog een andere waarheid is, die niet in de motie is neergelegd, nl. die van de agressie van het Chinese communisme.

Aangezien mijn fractie er geen behoefte aan heeft mede te werken aan het verabsoluteren van deelwaarden in de internationale politiek en daar zij het regeringsbeleid ten aanzien van Vietnam steunt - dit kwam ook tot uitdrukking in mijn rede van enkele weken geleden - zullen de leden van mijn fractie, als u, mijnheer de Voorzitter, hun namen daartoe afroept, het "neen" laten horen.

De motie van orde wordt verworpen met 62 tegen 2 stemmen.
TEGEN hebben gestemd de heren Höppener, De Loor, Troostwijk, Van der Waerde, Burger, Vos, Kloos, Van Hall, De Jong, Mazure, Schuurmans, Van Lieshout, Van Velthoven, Teyssen, De Quay, Steenkamp, Bührmann, Mulder, Matser, Vugts, Mej. Vuylsteke, de heren Kranenburg, Kraayvanger, Siegmann, Brongersma, Zijlstra, Van de Vliet, Beerkamp, van Meeuwen, Polak, Ensinck, Algra, Berghuis, Tjalma, De Geer van Oudegein, Van Dijken, Van Campen, De Niet, De Gaay Fortman, Van Riel, Knottnerus, Van Hulst, Kaptein, Van den Bergh, Eimkers, Delprat, Niers, Raads, Terwindt, Van der Maden, Middelhuis, Hooy, Thurlings, Mej. Tjeenk Willink, de heren Meester, Louwes, Querido, Mertens, Van Wingerden, Gooden, Van Es, en de Voorzitter.

VOOR hebben gestemd de heren Van der Spek en Van Pelt.

De vergadering wordt na enige ogenblikken hervat.

(Handelingen 39ste vergadering, blz. 882, 883)

EEN VAAG GEVOEL VAN TWIJFEL

(James Reston in de New York Times van 21-5-66)

Een vaag gevoel van twijfel of zelfs onbehagen bekruipt de regering in Washington en dat is te begrijpen. De problemen waarmee president Johnson en zijn voornaamste helpers geconfronteerd worden in Vietnam en elders zijn onmetelijk en men begint de druk te voelen. De president heeft de laatste tijd gezegd dat hij wanneer hij zich teneergeslagen voelt, zijn heuvelland in Texas en het moedig gedragen lijden van de soldaten in Zuid Oost Azië hem troost kunnen verschaffen. De ene dag vraagt hij steun voor zijn oorlogspolitiek. De volgende dag vraagt hij ongeduldig om geduld. De ene dag smeekt hij om begrip bij diegenen die kritiek op hem hebben, de volgende dag maakt hij hen uit voor "zenuwachtige zullen" en schokt zijn aanhangers door onvoorwaardelijke eisen voor "eenheid".

De laatste tijd is hij bijzonder gefrustreerd geweest en spreekt zichzelf voortdurend tegen. Onlangs ging hij naar Princeton University in de hoop tot een vergelijk te komen met zijn intellectuele tegenstanders en daarna ging hij naar Chicago en suggereerde daar dat zijn tegenstanders niet alleen bang waren maar misschien zelfs onvaderlandslievend. De voornaamste oorzaak hiervoor is natuurlijk de opeenvolging van politieke teleurstellingen in Saigon. Net wanneer de militaire strijd er iets beter schijnt te gaan, schijnt de politieke structuur uiteen te vallen. De tegenstanders overzee van de president schijnen vreemd genoeg handelbaarder te zijn dan zijn bondgenoten, en dit geldt niet alleen voor Zuid Oost Azië, maar ook voor Europa.

Er zijn meer menselijke redenen voor de huidige golf van nervositeit. De lichamelijke en geestelijke druk waaronder de topmensen in de regering werken is moeilijk te overschatten. Zij zijn 18 uur per dag in touw en in het geval van de president dikwijls nog langer. Eindeloze conferenties, voortdurende verklaringen op het Capitool, een opeenvolging van vervelende ceremoniële diners, er wordt druk uitgeoefend om meer te bombarderen, druk om minder te bombarderen, dit alles, en een voortdurend spervuur van kritiek in binnen- en buitenland.

Het systeem van Johnson is gebaseerd op de veronderstelling dat men alles kan doen wat men wil en dat jaar in jaar uit. Het is een twijfelachtige veronderstelling. De druk is onontkoombaar en op de lange duur ondragelijk en het feit dat de president er op staat alles zelf te doen maakt alles alleen maar erger. Hij is niet slechts opperbevelhebber en voornaamste vertegenwoordiger van de uitvoerende macht, maar ook de centrale zegsman, wetgevend leidsman, de voornaamste gastheer en ceremonie meester en belangrijkste geldvergaarder voor de Democratische Partij. Zijn uitbarsting voor de trouwe aanhangers van de partij onlangs in Chicago was niet het resultaat van zorgvuldig stafwerk van zijn adviseurs voor de buitenlandse politiek. Deze waren net zo verrast en ontsteld als iedereen.

Een oorzaak voor misstappen van deze aard is, dat terwijl alles zich concentreert op de president, de oude instellingen rond het presidentschap verzwakt zijn tijdens deze regeringsperiode. De raad voor de Nationale Veiligheid en Het kabinet komen slechts zelden bijeen, behalve in noodgevallen, en er worden uitspraken gedaan en toespraken gemaakt op het hoogste niveau zonder enig gezamenlijk overleg omtrent de mogelijke gevolgen.

Dit is vreemd voor een regering die zo gericht is op één man en die zo voortdurend de opdracht krijgt de politieke lijn te volgen. De laat-

ste tijd scheen immers iedere rede van de president en zijn ministers van Binnenlandse Zaken en Defensie op zichzelf te staan, zonder enig verband met enige leidraad of politieke lijn. Zo dong Johnson in Princeton naar de gunst van de intellectuelen, en in Chicago temidden van politici en bewerkers van volksvertegenwoordigers (z.g. "Lobbyists") veroordeelde hij de intellectuelen.

Op het Capitoool verdedigt McNamara alles, maar voor verslaggevers in Montreal deed hij zich voor als een filosoof en bekritiseerde hij de machtsontwikkeling alsof hij Senator Fulbright was. Er zijn vele opmerkelijke en bedachtzame mensen in de topregionen van deze regering, maar op de een of andere manier schijnen in het huidige systeem hun diepste gedachten en gevoelens van onbehagen niet in de politiek in aanmerking genomen te worden. Minister McNamara's opmerkelijke rede in Montreal in een geval op zich. Deze rede stemde overeen met zijn persoonlijke filosofie en is binnenskamers vele malen herhaald, maar het was bijna een openlijke kritiek op de politiek die hij zelf jaren lang heeft verdedigd: een oproep tot een nieuwe nadruk op morele macht, een oproep tot een nieuwe benadering van China, een voorstel tot een nieuwe vorm van nationale militaire diensten sociale hulp, die geen overeenkomst vertoont met de regeringsplannen.

Het verbazingwekkende van deze regering is niet dat zij tekenen van vermoedheid, zenuwachtigheid en twijfel vertoont, maar dat zij zolang stand heeft gehouden, zonder interne conflicten. Zij is vermoeid, defensief en vol eigengereidheid en zelfbeklag, maar na alles wat zij heeft doorgemaakt is het wonderlijk dat zij zolang bijeengebleven is.

- - - - -

Achter een geweer, made in Britain, zit een Zuidvietnamese soldaat. Hij heeft zijn training gekregen van een Britse officier en gebruikt zijn wapen tegen de Vietcong. Hij is één van de vele honderden Zuid-Vietnamese soldaten die zijn opleiding heeft ontvangen van een Britse officier, zoals Capt. Gordon Duff, op een Britse militaire school voor jungle oorlogsvoering op een rubberplantage bij Johere Baru ten noorden van Singapore.

Vietnamese officieren en cadetten worden in groepen van 45 vanuit Saigon in Amerikaanse vliegtuigen naar deze basis getransporteerd voor een intensieve training van 6 weken. Deze training is de belangrijkste hulp van Engeland aan de V.S. in de Vietnamese oorlog.

Hoewel Australië en Nieuw-Zeeland troepen hebben gestuurd om tegen de Vietcong te vechten, begrijpen de V.S. dat Engeland door de druk van Indonesië op Borneo niet meer hulp kan verlenen. Maar als in de nabije toekomst Indonesië een minder dreigende houding gaat aannemen t.o.v. Borneo, zullen de V.S. een grotere druk op de Britse regering uitoefenen om directere hulp te krijgen. De regering zal alles in het werk stellen om Britse militaire inmenging in Vietnam te voorkomen. Maar de eerste minister heeft geweigerd in te gaan op de eisen van de linker vleugel van het Lagerhuis om een eind te maken aan de training van Zuidvietnamese troepen.

(The Week, 2-6-1966)

De aanmelding van vrijwilligers voor de oorlog in Vietnam in Amerika vertoont het volgende verloop:

In december 1965 meldden zich 4499 vrijwilligers aan.

In januari 1966 2568 vrijwilligers.

In maart 1966 nog slechts 1710 vrijwilligers.

(Bulletin "Wereldvrede raad", mei 1966)

HET IDEE VAN EEN VREEDZAME OPLOSSING VAN HET CONFLICT ZOU LANGZAAM IN HANOI RIJPEN.

(uit Le Monde van 15 juni 1966)

Hanoi, 14 juni (AFP) - Sedert enkele dagen is er een andere stemming gekomen in Hanoi. Het optimisme is nog breekbaar. Maar de Noor-Vietnamese leiders geloven nu, volgens goed geïnformeerde bronnen, dat het idee van een vreedzame oplossing van het conflict langzaam tot rijping komt en dat deze oplossing in grote mate rekening zou houden met de voorwaarden die Noord-Vietnam zou stellen.

Deze genuanceerde hoop op een mogelijkheid tot vrede, die men nog niet zo gauw had verwacht, wordt gedeeld door diplomatieke lezingen in Hanoi. Deze berust in wezen op de volgende factoren:

- 1- Men weet nu - en dat wordt bevestigd door bronnen die nauw contact hebben met de regering in Hanoi - dat alle bondgenoten van Hanoi, behalve China, vurig de snelle beëindiging van de oorlog wensen.
- 2- Achtien maanden geleden viel Peking heftig de sovjet-leiders aan toen deze opperden dat China "de Amerikanen zou moeten helpen uit Vietnam te vertrekken", door een formule te vinden waardoor de Amerikanen hun gezicht niet zouden verliezen. Nu beweert men, volgens betrouwbare bron dat de regering in Hanoi bereid is "de Amerikanen te helpen met verliezen!".
- 3- Noord Vietnam voelt zich nu in een machtspositie. Het kan dus naar vrede streven zonder zijn gezicht te verliezen. Deze kracht berust op de zekerheid, de Amerikaanse bombardementen te kunnen doorstaan, hoe ernstig die ook mogen zijn, op de overtuiging dat de Vietcong sterker dan ooit is en dat de Amerikanen verliezen lijden in het Zuiden, en dan tenslotte op de zekerheid dat de politieke crisis in Saigon steeds erger zal worden.
- 4- Het aanstaand bezoek van Jean Sainteny, die een persoonlijke vriend is van president Ho Chi Minh zou gelegenheid kunnen bieden tot het openen van vredesonderhandelingen. In de in Hanoi gevestigde ambassades heeft een commentaar op het bezoek van Sainteny de ronde gedaan, dat men toeschrijft aan de eerste minister, Pham Van Dong. Deze zou tegen een diplomaat van een socialistisch land opgemerkt hebben dat Vietnam, zoals Frankrijk, een "voorstander van de neutralisering" was, maar hij zou hieraan toegevoegd hebben dat de zaak "nog niet rijp" was. Te zelfder tijd werd in Hanoi veel gesproken over een inlichting volgens welke een Noordvietnamese afgevaardigde in mei contact opgenomen zou hebben met franse regeringskringen om over een "neutralistische" oplossing van het Vietnameses conflict te discussiëren.

Buitenlandse waarnemers geloven echter niet dat Hanoi onmiddellijk of zelfs spoedig het initiatief kan nemen tot een poging tot vrede te komen, maar ze zijn getroffen door de verandering van de sfeer in de hoofdstad van Noord Vietnam.

- - - - -

McNamara: versterking Amerikaanse troepenmacht met 18.000 tot 285.000
Volgens mededelingen van politici uit de kringen van het Congres berust het budget voor het op 1 juli beginnende belastingjaar op de schatting van een troepenmacht van 400.000 man.

(Neue Züricher Zeitung, 13-6-1966)

BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN 6 JUNI - 17 JUNI

- 6-6-66 Boeddhisten gaan niet akkoord met een uitbreiding van de militaire junta van 10 generaals met 10 burgers. Zij blijven het aftreden van Ky eisen.
- 9-6-66 Tri Quang gaat in hongerstaking uit protest tegen Amerikaanse steun aan Ky. Amerikaanse militaire konvooien, die tegen de Vietcong ten strijde willen trekken, worden door op straat zittende Boeddhisten tegengehouden.
- 11-6-66 Ky zendt 400 man oproerpolitie naar Hué. 5000 Boeddhisten demonstreren tegen Ky en USA.
- 13-6-66 McNamara maakt bekend, dat het aantal Amerikaanse militairen zal worden opgevoerd van 267.000 tot 285.000. De katholieken houden anti-communistische protestbetoging in Saigon voor strenger optreden tegen Boeddhisten.
- 15-6-66 Boeddhisten roepen op familiealtaren op de weg te zetten om het verkeer te blokkeren uit protest tegen het gebruik van geweld door het Ky-bewind en tegen "de samenzwering van de regering-Johnson tot vernietiging van onze naties en uitroeïng van het Boeddhisme".
- 16-6-66 De reizende ambassadeur van Canada, Ronning, brengt voor de tweede maal een bezoek aan Hanoi om te proberen onderhandelingen op gang te brengen.
- 17-6-66 Bij het beleg van Hué lopen 1500 militairen over naar de Boeddhisten. Ky stuurt versterkingen naar Hué.

- - - - -

Tot nog toe is het Amerikaanse antwoord op de politieke chaos in Saigon bijna elke keer opnieuw geweest dat zij de Amerikaanse militaire aktie opvoerden. In de zomer van 1964 beloofde men premier Nguyen Khanh het noorden te gaan bombarderen, waarschijnlijk op gezag van de president, om daardoor van Saigon de garantie te krijgen dat de regering stabiel en doelmatig zou zijn. Toen het bombarderen van het noorden eindelijk een aanvang nam, de volgende winter, was het voornaamste doel daarvan - zoals de Amerikaanse hoogwaardigheidsbekleders in Saigon uitlegden - de politieke situatie in Zuid Vietnam stabiliseren.

Het openlijk inzetten van de Amerikaanse luchtmacht in het zuiden, het aanvoeren van Amerikaanse gevechtstroepen, het deelnemen van deze troepen aan grondgevechten, op Aziatisch grondgebied en de daarop volgende uitbreiding, die van deze verbintenis om hulp te bieden een Amerikaanse oorlog heeft gemaakt - al deze stappen heeft men gerechtvaardigd door te zeggen dat zij evenzeer dienden om de regering in Saigon te ondersteunen als om de Vietcong te bevechten.

(New York Times, 21-5-66)

Geen enkele Amerikaan kan er een verklaring voor geven hoe het mogelijk is dat in Saigon recht tegenover het hoofdbureau van politie een bloeiende markt kan bestaan van de verkoop van splinternieuwe Amerikaanse jungleschoenen, uniformen, stalen helmen en zelfs parachutes.

(Look, 17-5-66)

De Zuid Vietnamese regering heeft zorgvuldig duidelijk gemaakt dat het de Verenigde Naties niet gevraagd heeft de verkiezingen te leiden maar alleen om als waarnemer aanwezig te zijn. Dat is een groot verschil. De omstandigheden en voorwaarden maken deze verkiezingen tot een farce. Generaal Ky heeft gezegd, dat, indien ze een Assemblee zouden kiezen, die over vrede zou willen onderhandelen, de militaire machtshebbers deze zouden ontbinden. "De commissie voor het opstellen van een kieswet" heeft gisteren besloten dat iedereen, die, direct of indirect, voor de Vietcong en voor neutralisatie werkt, niet verkiesbaar gesteld kan worden voor het Huis van Afgevaardigde. Aldus de regeringsradio in Saigon op 31 mei.

Een belangrijke vraag is: hoe kan men vrije verkiezingen hebben zonder een vrije pers? Hoe kan men vrije verkiezingen hebben als de kandidaten zich niet vrijelijk uit kunnen spreken? Hoe kan men waarnemer zijn bij dit soort verkiezingen? Waarnemer zijn bij zulke verkiezingen is als het zien ronddraaien van een roulettewiel waarmee geknoeid is, waarbij men slechts de rekenkunst van de croupier kan controleren.

Johnson schenkt Grondwetvader aan Vietnam om een nieuwe grondwet te schrijven.

Een van de aardigste ondernemingen van het Witte Huis was om Professor John P. Roche van de Brandeis University naar Vietnam te sturen om de Vietnamezen te helpen bij het opstellen van een nieuwe grondwet. Hij is nu in Saigon. Zijn opdracht aldaar werd uit regeringsbronnen bevestigd door de Washington Post van 27 mei. Professor Roche is voormalig nationaal voorzitter van de ADA (Americans for Democratic Action) waarmee hij n.a.l. van de Vietnamese oorlog gebroken heeft. Hij is een van de Intellectuelen geworden waarop het Witte Huis steunt. Een artikel van zijn hand: "Waarom ik tegen de tegenstanders van de Vietnampolitiek ben", werd herdrukt met toestemming van de Detroit News in de Apriluitgave van "Air Force en Space digest", het orgaan van de Air Force Association. Daar werd hij voorgesteld als een "vooraanstaand liberaal denker".

De Constituerende Vergadering, die een nieuwe grondwet voor Zuid Vietnam moet schrijven, moet nog gekozen worden, maar een buitenstaander, een Amerikaan en ook nog een liberaal die de oorlog steunt, is al in Saigon om de militaire junta te helpen een bevredigend document samen te stellen. Zo zullen de Vietnamezen het tenminste zien en zij zullen dit wel niet een voorbeeld van zelfbeschikking vinden.

De Vietnamezen zullen zich wel beter dan de Amerikanen herinneren dat de dictatoriale regering van Diem aan de macht kwam onder een grondwet die in 1956 geschreven werd met behulp van een Amerikaans expert. Het verhaal werd verteld in Bernard B. Fall's "The two Vietnams". Die expert was Professor J.A.C. Grant van Californië. Dit handvest voor wat toen een democratische staat moest worden bepaalde gedienschtig dat de President van de Republiek bij decreet praktisch alle burgerrechten kon opschorten "om de wettige eisen voor openbare veiligheid en orde en van nationale verdediging tegemoet te komen". Op gezag van die noodwet was Diem in staat zijn concentratiekampen te vullen met tegenstanders van allerlei aard en zijn eigen regeringstermijn te verlengen tot hij verjaagd werd in 1963. Na deze ervaring zullen de Vietnamezen er wel niet zo op gesteld zijn nóg een Amerikaanse "Grondwetvader" op hun dak te krijgen, vooral niet een speciaal voor hen uitgekozen door Lyndon B. Johnson.

(I.F. Stone's Weekly , 13 juni 1966)

Ky rekent erop, dat de 700.000 militairen als één man op zijn kandidaten zullen stemmen, dat de anderhalf miljoen katholieken en de twee miljoen aanhangers van verschillende sekten tegen de Boeddhisten zullen stemmen en dat de laatsten, gesteld dat zij de meerderheid behalen, zich voorbereiden op een kompromis.

(1-Express, 5 juni 1966)

De Amerikaanse luchtmacht zag zich genoodzaakt meer dan 400.000 bommen van de marine te lenen, teneinde het programma van bombardementen op Vietnam uit te kunnen voeren, aldus werd vandaag bekend gemaakt.

(New York Times, 19-5-66)

Er zijn 61.000 ton bommen in voorraad in Zuid Oost Azië, zo begon Mc Namara. Men vergelijkte de 50.000 ton bommen die men in maart liet vallen met de 48.000 ton per maand die in Europa en Afrika viel tijdens de 2e wereldoorlog en een gemiddelde van 17.500 ton per maand tijdens de 37 maanden van de zogenaamde oorlog.

(New York Times, 21-4-1966)

Artsen.

Sinds augustus vorig jaar hebben 111 Amerikaanse artsen vrijwillig hun praktijken in de Verenigde Staten verlaten om 60 dagen in Vietnam te dienen voor 10 dollar per dag.

(New York Herald Tribune, 1-6-1966)

Wij tekenen hierbij aan dat

Het artsentekort één van de meest nijpende problemen van Zuid Vietnam is. Zo telde het land omstreeks 1960 nog slechts 600 artsen (op een bevolking van 15 miljoen), waarvan de helft in het leger werkzaam was en van de rest practizeerden de meesten in Saigon. Dit alles een gevolg van de sociale politiek van de regering van wijlen Diem, die "onvoldoende aandacht besteedde aan de gezondheidszorg, en wel in het bijzonder op het platteland"

(Robert Scigliano, South Vietnam: Nation under Stress, Boston 1963, pag. 106).

In het Brandpuntprogramma (T.V.) van 15 jan. 1966 werden de volgende cijfers genoemd m.b.t. het aantal artsen in Zuid-Vietnam: in totaal 800 artsen, waarvan 500 werkzaam waren in het leger, 100 in het buitenland, 100 in Saigon en slechts 100 op het platteland (waar bijna 80% van de Zuidvietnamese bevolking woont) en de overige steden.

MEDEDELINGEN

Actiegroep Vietnam (Belieslaan 2, Heiloo, giro 1263483)

Zondag 3 juli: demonstratie bij de Amerikaanse Ambassade Den Haag. Om 17.00 uur i.v.m. Independence Day. Uit Amsterdam vertrek 3.15 Museumplein. Kaarten bus verkrijgbaar bij tel. 736374.

Zondag 17 juli: Stille protestmars tegen de oorlog in Vietnam. Verzamelen half acht bij de Dokwerker, J.D.Meijerplein, Amsterdam.

Jongerencomité voor Vrede en Zelfbeschikking voor Vietnam (postbus 2056, Amsterdam). De brochure van het Jongerencomité is te bestellen voor f 0.50 op postgiro 611302.

LITERATUUR OVER VIETNAM

'Vietnam: History, Documents and Opinions on a Major World Crisis', door Marvin E. Gettleman. Penguin Special, f 6.- Een verzameling documenten, inclusief uittreksels uit verslagen van de Internationale Controle Commissie.

'The Lost Revolution: Vietnam 1945-65', door Robert Shaplen. Uitgeverij Deutsch, 36 shilling. De schrijver, die lange tijd als journalist in Zuidoost-Azië heeft gewerkt, ondersteunt de Amerikaanse inmenging in Vietnam.

'Hoe de Verenigde Staten verwickeld werd in de Vietnam-kwestie', door Robert Scheer. Katern 6 van de werkgroep 2000, Lange Gracht 37, Amersfoort. Prijs f 1.50. Een vertaling van een rapport van het Center for the Study of Democratic Institutions in de USA, waarin wordt nagegaan, hoe het gekomen is dat de Verenigde Staten zich in de Vietnamese oorlog hebben gestort. De vertaling is helaas niet te goed.

'Bij de Vietcong in het Oerwoud', door Madeleine Riffaud. Uitgeverij De Boekerij N.V., Baarn. f 5.90. Madeleine Riffaud verbleef als oorlogscorrespondente in 1965 enige tijd bij het Bevrijdingsfront in Zuid-Vietnam.

D R U K W E R K

H.G.J. Zonnenberg

Postbus 187

Utrecht I

Afz. Vietnam Bulletin
ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam